

CITATE VASA N SPLOSNEG JE LIST VI IMETI NARO
nemno, poglejte na števil.
Vaša n splošnega list VI imeti naro

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 82. - Stev. 62.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, THURSDAY, APRIL 29, 1943. - ČETRTEK, 29. APRILA, 1943

MA NEKAJ VEČ KOT
na dan dobivate ...
2C 'GLAS NARODA'
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(Izveznil sobot, nedelj in praznikov)
CITAJTE, KAR VAS ZANIMA

VOLUME LI. - LETNIK LI.

"PODAJTE SE, ALI UMRITE!"

Ameriški letalci so na ošiske vrste natr esli letake, s katerimi pozivljajo Nemce in Italijane, da se naj podajo, ali pa bodo morali umreti, in jim naznanjajo, da je feldmaršal Rommel s svojim štabom pobegnil ter je svojo armado prepustil njeni usodi.

Letalci že nekaj časa mečejo razne letake v sovražne vrste, toda sedaj je prvič v njih omejneno, da je Rommel odšel iz Afrike.

"Zavezniški nabijajo na tuniško mostišče, ki nima mostu," pravi poziv med drugim. "Za peti boste med našimi armadami na eni strani in med nevarnim morjem na drugi.

"Nemci so že vse uredili, da vzamejo vaše ladje. Skušali bodo zbežati na Sicilijo. Toda malokdo bo zopet videl zemljo. Naše ladje in aeroplani bodo vdarili na nje ob obrežju in v čolnih. To bo največje uničenje v zgodovini.

"Ali hočete niti gotovemu uničenju? Sedaj imate zadnjo priliko. In samo en izhod je iz tega. Pridite k nam in s tem rešite svoje življenje."

Italijanom je bilo naročeno, naj se poslužujejo letakov za potne liste v zavezniško črto.

Letalci, ki so namenjeni Nemcem, zagotavljajo, da so bili puščeni, da so zavarovali beg feldmaršala Rommela in štabnih častnikov in da so bili žrtvovani, da bodo mogli živeti visoki gospodje.

Osnovna ošiska bojna črta se vedno upogiba pod težkimi vdarci zavezniških armad. Angleška infanterija se bori na Djebel bou Aonkaz, zadnji ošiski gorski utrdbi med angleško prvo armado in Tunizom.

Zavezniški infanterijski polki in tanki so napredovali na vseh krajih fronte. Amerikanci na severnem krilu so zasedli nek hrib, 8 milj zapadno od Achkel jezera in 25 milj zapadno od Bizerte, pozneje pa so zavzeli še dva druga hriba.

Francози so tudi napredovali in se nahajajo od Ponta du Fahsa s smno še tri milje, Ponta du Fahs je najpoglavnejše prometno središče za Nemce v južnem delu Tunizije. Angleška armada je v hudih bojih s sovršnikom in je napredovala tri milje ter dospela do Djebel Mdeker.

Francози so v treh dneh napredovali nad 15 milj ter presekali cesto Ponta du Fahs-Djeblina in se sedaj nahajajo na zapadnem pobočju Djebl Zaghouan.

Nemci in Italijani imajo zelo velike izgube, toda nič se ne kaže, kot da bi se njihova črta krhala, časi se bodo morali na več krajih umakniti. Ko bodo Nemci izgubili Ponta du Fahs, ki bo prav gotovo v kratkem padel, bodo morali postaviti novo bojno črto.

Ameriški in angleški bombardirajo in obstreljujejo sovražne postojanke in posebno še tanke, truke in municijska skladišča. Ameriške letalske trdnjave so bombardirale Villacidro na južni Sardiniji, kjer je velika ošiska postojanka letal za napade v Afriki.

Zavezniški aeroplani so v preteklem tednu vrgli nad 1000 ton bomb. Uničenih je bilo 240 sovražnih aeroplanov, med njimi 91 transportnih aeroplanov. 71 Junkerjev in 20 ME-323. Iz

Angleško-ameriška konferenca o begunskem problemu

Hamilton, Bermuda. (ONA.)—Tukaj se je obdržala angleško-ameriška konferenca, katere namen je bil, da se nekoliko pretrese in preuči begunski problem, glede katerega se bo nadalje razpravljalo ob priliki zavezniške konference o problemu prehrane, katere se ima vršiti v drugi polovici meseca maja v Hot Springs, Virginia.

Na tej konferenci je bil došen skupen sporazum, da se bo spravilo na varno okrog 25 tisoč beguncev iz Evrope in nekaj tisoč iz Irana in od drugih. Begunci, ki se nahajajo v Španiji bodo preseljeni v naslednjih kategorijah: najprej pride na vrsto 15 tisoč Francozov, potem nekaj tisoč Čehoslovakov in Poljakov in nazadnje 5 tisoč beguncev drugih narodnosti, predvsem židov.

Angleži so bili zato, da se ustanovi v Severni Afriki nekakšno začasno taborišče ali taborišča za begunce, kateri bodo pozneje poslani za stalno v taborišča za to določene kraje. Ameriška delegacija se je temu upirala, ker se ji ideja ni zdela praktična iz vojaških razlogov.

Delegacije pa so se sporazumeli v tem, da ne bo nobenih pogajanj s Hitlerjem glede beguncev, direktno ali indirektno, kakor tudi, da se bo beguncem v nevtralnih deželah nudilo toliko pomoči, kolikor jo bo pač v danih razmerah mogoče dostaviti. Izjavili so tudi, da leži končna rešitev celotnega begunskega problema v izvojevanju zmage nad osiščem, ter da se ne sme ukrepati o nikakoli pomoči beguncem tam, kjer bi to moglo škodovati izvajanju vojne proti skupnemu sovražniku.

Washington. — Predsednik Roosevelt ima na svoji listi konferenca zaznamovano z e drugo konferenco združenih narodov. Ta konferenca se bo tikala reliefa in rehabilitacije ali obnove pregaženih dežel in se bo vršila v mesecu juniju, ko bo zaključena živilska konferenca v Hot Springs. Za omenjeno konferenco že pripravlja potrebna tla bivši newyorški guvernator Lehman, ki je zdaj direktor urada za vnanji relief in povojno obnovo

V Norwalku so nakupili za dva milijona bondov

Norwalk, Conn. — V tem mestu so si določili ob začetku kampanje za prodajo bondov v mesecu aprilu, da nakupijo bondov za več kot tri in pol milijona dolarjev, ter so že ko od začetka kampanje dosegli število dveh milijonov. To posojilo je podpisalo 1200 posameznikov, kar znači, da je moralo biti med njimi precej zelo pešičnih.

Tega je razvidno, kako veliko škodo ima sovražnik na prometni črti, po kateri skuša dobiti ojačanja čez morje. 91 transportnih aeroplanov bi moglo prepeljati 377 ton vojnega materijala in 3820 vojakov.

Premogarji bodo zastavkali, če ne bo dosežen sporazum

New York. — John L. Lewis, predsednik United Mine Workers unije, je v torek naznanil, da bodo šli premogarji na stavko ako ne bo podpisan nov kontrakt do zadnjega aprila, ko poteče dosedanj kontrakt. — Ako bo oklicana stavka v celem predelu mehkega premoga, bo na stavki 450,000 premogarjev v petek o polnoči.

Poroča Jugoslav Information Center, New York

Iz Slovenije

IZPRED VOJAŠKEGA SODIŠČA

(Posneto iz ljubljanskega "Jutra" v izvirnem besedilu.)

Vojaško sodišče vrhovnega poveljništva Oboroženih sil Slovenije-Dalmacija, odsek v Ljubljani je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti:

Smoletu Alojziju, pok. Franca in pok. Frančiške Novšak, roj. v Basturji 31.4.1884. bivajočem v Gorenji vasi št. 11. nahajajočemu se v zaporu.

Miklavčiču Radu, pok. Josipa in pok. Ivane Javnikar, roj. v Stični, 9.4.1920, tam bivajočemu v vasi Velike Črmlje, nahajajočemu se v zaporu in

Kastelci Ignaciju, sinu Ignacija, roj. v Stični 20.4.1920, bivajočemu v Velikih Črmljah, št. 1 v begstvu.

Mavsarju Francu, pok. Josipa in Pivk Ivane, roj. na Brezovici 28.10.1907 in tam bivajočemu delavcu.

Filipčiču Antonu, pok. Antona in Marije Labruska, roj. na Brezovici 24.10.1904, tam bivajočemu zidarju in

Založniku Ivanu, sinu Matija in Lončar Ivane, roj. na Brezovici 16. 5. 1912, tam bivajočemu zidarju, vsi trije so v zaporu.

Čekadi Petru, sinu Petra in Marije Bratovec, roj. 28.9.1921 v Semicu, železničarju, Štruklju Vladimirju, sinu

sevelta bo moral kaj ukreniti v 24 urah, kajti v petek opolnoči poteče sedanja pogodba med premogarji in lastniki rovov.

Delavska tajnica Miss Perkins je pozvala United Mine Workers, da naj ne zastavkajo.

Dosedaj je že zastavkalo okoli 61,000 majnerjev, od drugih pa so že tudi prišle grožnje, da bodo zastavkali.

Kaj bo predsednik Roosevelt napravil, ni mogoče vedeti, toda najbrže bo pozval majnerje, da delajo, dokler ne bo spor poravnani. Ako predsednikov poziv ne bi imel uspeha, ima predsednik v vojnem času pravico na več načinov odločiti glede spora. Predsednik more izdati ukaz: "Delajte, ali pa greste v armado!" Predsednik kot najvišji armandni poveljnik lahko zaseže vse rove in pošlje vojaštvo, ki bo rove stražilo in pazilo, da bodo majnerji kopali premog.

WLB je sicer pozval operatorje in majnerje, da naj nadaljujejo s kopanjem premoga, med tem časom pa se naj tudi nadaljujejo pogajanja. Medtem ko so bili operatorji s tem zadovoljni, je John L. Lewis poziv popolnoma ignoriral. Do

WLB SE JE OBRNIL NA PREDSEDNIKA

Vojni delavski odbor (War Labor Board) je majnerski spor prepustil predsedniku Roosevelt, da prepreči stavko 450,000 premogarjev.

Delavski odbor je predsedniku predložil kratko pismo o pogajanjih brez katerega priporočila za posredovanje. Roo-

Pavla in Frančiške Jakša, roj. v Semicu 27.11.1917, tam bivajočemu železničarju,

Doltarju Ivanu, sinu Ivana in Ane Butale, roj. 12.5.1922 v Semicu tam bivajočemu kovaču,

Doltar Denijelu, sinu Ivana in Ane Klejan, roj. 17.8.1917 v Gradcu, bivajočemu v Semicu, kmetovalcu,

Zeljaku Josipu, sinu Ivana in Neže Klupar, roj. v Semicu 24.7.1912 tam bivajočemu kmetovalcu:

Vsi omenjeni se nahajajo v begstvu.

Prebilu Cirilu, sinu Ivana in Matek Marije, roj. v Podsmrek, 29.10.1915, bivajočemu v Plešiči št. 47, kmetovalcu, nahajajočemu se v zaporu,

Fakinu Pavlu, roj. v Škocljani 30. 12. 1916, tam bivajočemu, nahajajočemu se v zaporu, ter jih obsodilo v dosmrtno ječo.

Dekret o gozdovih

Visoki komisar v Ljubljani je izdal dekret, datiran v decembru 1942, glasom katerega bo treba posekati vse drevje ob cesti Stelcarji, Novi Lazi, Kočevska reka, Rakitnica in Dolenja vas.

Dalje: ob cesti Mirna peč in železniška postaja Mirna peč.

sedanj kontrakt je bil že enkrat podaljšan za en mesec in poteče 30. aprila.

RUSKA FRONTA

Ruski in nemški aeroplani so bili večeraj v zelo vročem boju na kubanski fronti na Kavkazu. Ravno tako so bili v teku artilerijski boji, kar najbrže pomeni, da se bo velika pomladanska ofenziva kmalu pričela.

Polnočno poročilo ruskega vrhovnega poveljstva naznanja, da so sovjetski letalci izstrelili 15 sovražnih aeroplanov, protizračni topovi pa so jih uničili osem. Južno od Balakleje ob Donecu so ruski strmoeglavi razbili na tleh 15 aeroplanov, letalci pa so v zračnem boju izstrelili dva.

Nemci bi radi razdvojili Balkan

Zurich, 26. aprila. (ONA.) — Osišče si zdaj prizadeva, da vzpostavi mejo med Albanijo in Bolgarijo z namenom, da ločijo Grčijo od Jugoslavije. Tako se glasi tozadevno poročilo z Balkana.

Komisija, ki naj bi določila obmejno črto, je bila že imenovana.

Rusko-poljski nesporazum

Sovjetska izjava v poljski zadevi

Po moskovskem radiju je bila podana v zadevi rusko-poljske sporne zadeve izjava Vjačeslava Molotova, ki se glasi:

"Obnašanje poljske zamejne vlade z ozirom na SSSR., je bilo zadnje čase po mnenju sovjetske vlade abnormalno, ker je prezrlo vsa pravila normalne procedure, ki se tiče medsebojnih odnošajev dveh zavez. držav.

"Kampanja, sovražna Sovjetski vladi in započeta po nemških fašistih, ter tikajoča se poljskih častnikov, katere so sami pomorili v okolju Smolenska in v predelih zasedenih po nemških četah, je bila takoj vzeta na znanje pri poljski zamejni vladi, ter na vse načine povečana in raztegnjena v poljskem tisku.

"Poljska vlada, ne samo, da ni zavrnila lažnjivih nemških obdolžitev proti USSR., pač pa ni smatrala niti za potrebno, da vpraša Sovjetsko vlado za pojasnilo v tej zadevi.

"Hitlerjanske oblasti so zagrešile strahoten način nad poljskimi častniki in zato zdaj skušajo vzprizoriti fero preiskovanja. Za to farso so porabili nekaj poljskih pro-fašističnih elementov, ki so bili po njih izbrani v Zasedeni Poljski, kjer je vsakdo pod Hitlerjevo peto in kjer si noben pošten Poljak ne upa izražati, kakor misli.

"V svrhu investigacije je bil povabljen po Poljski in po Hitlerjanski vladi Mednarodni rdeči križ, kateri je na ta način prisiljen k soudeležbi preiskovanja v razmerah terorističnega režima in masnega iztrebljevanja mirnega prebivalstva — ta investigacija je Hitlerjeva farsa. Jasno je, da taka investigacija, ki se pripravlja za hrbtom Sovjetske vlade, ne more zbuditi zaupanja pri poštenih ljudeh.

"Dejstvo, da je bila ta sovražna kampanja proti Sovjetski uniji podvržeta istočasno v nemškem in poljskem tisku, ter vodena v istem duhu, ne pušča nobenega dvoma več, da obstaja med sovražnikom zavezniakov — Hitlerjem — in poljsko vlado stik in dogovor za izvedenje te kampanje.

"Medtem, ko ljudstvo Sovjetske unije krvavi v težki borbi proti Hitlerjanski Nemčiji, ter zbira vse svoje moči za poraz skupnega sovražnika ruskega in poljskega ljudstva in vseh svobodoljubnih ter demokratičnih ljudstev na svetu, pa poljska vlada, pod nemškim pritiskom zadaja izdajalski udarec Sovjetski uniji.

"Sovjetska vlada se zaveda, da je poljska vlada pričela s to sovražno kampanjo proti Sovjetski uniji iz razloga, da uporabi Hitlerjevo laž, ter prisili Sovjetsko vlado na teritorialne koncesije na račun interesov Sovjetske Ukrajine, Bele Rusije in Sovjetske Litvije.

"Vse te okolnosti silijo Sovjetsko vlado, da smatra, da je sedanja Poljska zamejna vlada, ki je stopila v sporazum s Hitlerjevo vlado, sama pretrogala prijateljske odnošaje s Sovjetsko unijo, ter zavzela sovražno stališče napram njej.

"Z ozirom na gornje ugotovitve, je Sovjetska vlada odločila, da prekine odnošaje s Poljsko vlado.

(Podpis.) Molotov.

Ta izjava je bila izročena po Molotovu poljskemu poslaniku v Moskvi, Romerju.

"GLAS NARODA"
(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovensko Publishing Company, (A Corporation)
Frank Bakar, President; Ignac Hudec, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and address of above officers:
218 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$4. Advertisement on Agreement.

Za celo leto valja št. na Ameriko in Kanado \$6.00; za pol leta \$3.00; za štiri leta \$18.00. — Za New York za celo leto \$7.00; za pol leta \$3.50. Za inozemstvo za celo leto \$7.00; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 218 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1343

OSIŠČE SE BOJI GROZEČE ZAVEZNIŠKE INVAZIJE NA BALKAN

New York Times je prinesel naslednji članek znanega publicista C. L. Sulzbergerja, ki se nahaja v Cairu in tam proučuje razmere na Bljznhnem Vzhodu.

— Poročila, ki prihajajo iz zasedene Evrope, razodevajo naraščajočo nervoznost osišču zaradi grozeče zavezniške invazije na evropski kontinent iz oporišč v Mali Aziji; cilj takega napada bi bil severna, da se ustanovi na Balkanskem polotoku mostišče, iz katerega bi bilo mogoče prodreti v Nemčijo skozi postranski vhod po dolini Donave.

Kako velika je bojazen osišču, nam pove presenetljivo poročilo iz Italije, ki trdi, da so tamošnji krogi mnenja, da se bo ta ofenziva morda začela še predno bo bitka v Tuniziji popolnoma končana. Jako previdni opazovalci so v splošnem prepričani, da bo pohod v Tuniziji dosegel svoj kritični razvoj že v teku enega meseca.

Zanimivo je pri tem to, da so te govorce brezdvomno nemškega izvora, a vendar med vrsticami priznavajo, da so zedinjeni narodi zgradili okoli Evrope močno jednako zanjko, ki postaja od dne do dne bolj tesna in zadržana.

Angleški otoki so se v teku zadnjih dveh let postopoma spreminjali in razvijali v veliko ofenzivno bazo, in sicer ne le za zračne napade, temveč tudi za morebitni naskok celine — kakor je to, vsaj do neke mere, pokazal napad na Dieppe. Ta ogromna baza ogroža vso prostrano obalo od Portugalske pa do Norveške in je prišla Nemce v to, da svoja oporišča na takozvanem "Atlantskem obzidju" zasedejo z močnimi posadkami, sestavljenimi iz najboljših čet. S svojo posebno taktiko "živčne vojne" ženejo zavezniki te posadke iz severa na jug in potem zopet nazaj.

Ako gledamo iz zahoda proti vzhodu, je videti, da imajo zavezniki strategično iniciativo v rokah — vsaj potencialno. Isto velja zdaj tudi že za skrajni zahodni del Sredozemlja. Zdan ni več skrivnost, da je bil ameriški War Department v prvih trenutkih, v začetnem razvoju severozahodne avanture, zelo v skrbeh zaradi možnosti, da bi Nemci udarili preko Španije z grozno, da odrežejo vojsko generala Dwight D. Eisenhowerja v Alžiriji in Tuniziji.

Vsak poskus ogroziti naše postojanke v teh predelih pa je zdaj videti manj nevaren in je najbrže v naprej preprečen, ker so zavezniki v severozahodni Africi koncentrirali močna ojačenja; položaj v ozemlju od francoskega Marocco do Orana prizadeva zdaj najbrže Nemcem skrb, kajti ako bi hoteli danes udariti preko španskega polotoka, bi bil tudi najhitrejši naval prestrežen od močnih sil, ki bi pohitele na pomoč posadki na Gibraltarju.

V centralnem Sredozemlju pa so italijanski otoki Lampedusa, Pantelleria, Sicilia in Sardinija tako očividno ogroženi, da tega dejstva sploh ni več treba neglašati — povrh tega pa je še postala vsa južna Italija eden glavnih ciljev mogočnih zračnih napadov.

Radi vsega tega so govorce, ki jih osišče pošilja v svet, da bi dobilo kakšne podatke o zavezniških načrtih v vzhodnem delu Sredozemlja zelo zanimive. Znano je — iz ponovnih izjav in mnogih poročil — da razpolaga angleški general Henry Meitland Wilson na Srednjem Vzhodu z 9. in 10. britansko armado, ki sta obe pod njegovim poveljstvom in nista bili zanemarjeni v pogledu opreme in oskrbe, skoravno so morale ameriške in britanske tovarne in ladje zalagati vse vojaštvo generala Eisenhowerje. Armade generala Wilsona pa bi mogle v kratkem roku dobiti velika ojačenja od posadk iz mnogih krajev v Africi. Poleg tega se tam nahaja tudi precejšnja armada Poljakov, ki je prišla na Srednji Vzhod iz Rusije, izurjena in popolnoma opremljena; dalje je tam nekaj jugoslovanskega vojaštva in dvojica grških brigad, ki bi se tudi udeležile napada na Balkan.

Nemci, ki vse to vedo, postajajo brez dvoma še bolj nervozni radi nekaterih drugih neugodnih posebnosti. Najprej je treba poudariti, da postaja turška lavnost čedalje bolj naklonjena zedinjenim narodom — to dokazuje turška vojska misija, ki je pred kratkim prepotovala Srednji Vzhod in Tunizijo, ter razgovori, ki jih je imel general Wilson pred kratkim v Ankari s tamošnjim generalnim štabom. Dodati je treba tudi še nekatere važne stvari, kakor n. pr. najnovejša turška odločitev, da bo od zdaj naprej letalcem vojskujočih se sil dovoljeno, da se vrnejo domov, ako bodo prisiljeni, da pristanejo na turškem ozemlju. Ako bi neselo, da bi Adolf Hitler poskušal zvesti turško Tracijo in morske ožine, bi nalezeli na odločen turški odpor, kateremu bi pomagale zavezniške oklopne divizije in letalstvo — tako da bi tudi morebitni začetni uspehi ne bili mnogo vredni.

Mirno in brez poudarjanja so zavezniki lani počasi in skrbno popravljali vse svoje pozicije na Srednjem Vzhodu in jih zelo izboljšali. Dovozi problemi so skoro razrešeni, ker je dozajna železnica mravnost od Sueškega prekopa do azijske obale Carigrada, s spojem od Bagdad in Bisre. Ena od politično pomembnih arabskih držav, Irak, je Rafirju napovedala vojno, a važno kraljestvo "Saudi Arabija" je zavezniški stveru tudi zelo naklonjena.

Vse to — solidno politično, vojaško in gospodarsko ozemlje,

ki je organizirano kakor ogromno oporišče v bolni osišču, polpna zavezniška premoč na morju v vsem Sredozemlju, ogromne zavezniške zračne sile, ki bi prihitele v najkrajšem času iz Afriških letališč in ogromno ojačena pomorska baza na otoku Cipru, vse to so tehtni vzroki za nervoznost v sovražnem tabaru.

Nemci, ki že mesece in mesece iščejo podatkov, so zdaj pognali v svet ogovorico, da se boje za dodekaneške otoke, ki se nahajajo pred turške obale in se naslanjajo na dolgo verigo grških otokov, ki bi mogli služiti kot most do grške celine.

Kjerkoli pa se bo razvila zavezniška ofenziva, kamorkoli bodo udarili, eno je jasno — Hitler bo poskušal, da jih zadrži na njihovih prvih pozicijah, da do kraja izsredi zadnjo priliko, da sam udari in doseže odločilen ofenziven uspeh. Čedalje več je znakov, da bo ta udarec zopet posvečen Rusiji.

Za akcijo SANS-a

Milvauska federacija se je na svoji februarski seji zavzela za organiziranje tukajšnje postojanke SANSa. V ta namen je sklicala za dne 28. marca sestanek odbornikov vseh društev v svrhu, da se skupno posvetujemo in zaistimo smernice za uspešno vršitev te akcije. Na tem sestanku je bila večina mnenja, da je treba, da se skliče na sodelovanje vsa tukajšnja društva, da se jih uradno povabi na shod dne 18. aprila, kar se je zgodilo.

Kot rezultat tega je bil drugi shod že boljše zastopan in sicer: od SNPJ polnoštevilno, od JPZ Slove precej dobro, od Jugoslav. Kat. Jednote nekaj, in od dr. Sv. Jozefa KSKJ eden zastopnik.

Po daljšem vsestranskem razmotrivanju je bil v smislu mnenja večine sprejet sklep, da federacija ponovno uradno povabi na pridruženje tej akciji še vsa ostala tukajšnja društva in ves slovenski življenjski sploh, na ponovno sklican shod za 30. maja, na katerega se opevanje apelira na mnogobrojno udeležbo, ker to bo ustanovna seja, na kateri se bo izvolil za to potrebni odbor in se bo sklepalo o vseh drugih tuzadevnih ukrepih.

V svrhu privabe številnejše udeležbe, boljšega razumevanja, uspešnejšega sodelovanja, se je na tem drugem shodu izvolil publicistiški odsek, katerega naloga je pisati v priloge akcije, v vseh slovenskih listih, da se tako vsemu slovenskemu življu poljubno in pravilno raztolmači pomen in cilje, ter o prevzetih ukrepih, ki jih bo do povzemale ta akcija SANSa.

Ker sem med izvoljeno skupino publicistiškega oddelka tudi jaz, bom skušala tej poverjenji mi nalogi posvetiti svojo najboljšo pozornost. Nekateri imajo dar, da znajo z malimi besedami veliko povedati, v tem oziru si tudi jaz izrečno želim, da zamorem dojeti iz globočine srca besede, s katerimi bi zamogla doseči pozornost slehernega rojaka in rojakinje in jasno predočiti brezmejno gorje, ki ga prenašajo naši svoji v rodnem kraju in neizrekljive grozote, ki jim jih prizadeva ta gerostasna vojna furija, v tej barbarski gonji nacifasistov.

— Ob misli na vse te neštete zločine, ki se dogajajo nad ubogim ljudstvom po naši lepi, bivši domovini, se gotovo nam vsem od bolesti kriči sree in se nam od tuje joka duša, za kar nas narodna zavest glasno kliče, da jim po naših najboljših močeh priskočimo na pomoč, da jim skušamo omiliti gorje, i odvratiti krivične zločinske nakane ki jih sovražniki goje; iztrebiti naš žilavi slovenski rod. — Od nas, ki smo srečno to stran morja, v svobodnih ameriških državah je pretežni del odvisno, da-li ohranimo slovenski rod in lepo našo govorico v Sloveniji.

Mi tukaj nikakor ne smemo dopustiti našega narodnega pognaja v tem kritičnem času, mi ne smemo zamuditi tega usodnega časa, ko obstanek slovenskega naroda visi na tanki niti. Mi smo dolžni naši narodni zavesti, da napnemo skupno vse naše moči in zastonimo vsa naša mogoča sredstva da odvremo preteči pogin našega naroda.

Kot prva najučinkovitejša odpomoč je, da posredujemo pri naši ameriški vladi na pristojnih mestih, da jih pončimo o postanku in o krivicah, ki jih sovražnik prizadeva nad slovenskim narodom. Iz te vitalne potrebe se je porodila ideja za ustanovitev akcije SANSa, katerega naloga je, da vodi te politične zadeve, da pri ameriških merodajnih krojih

SONART REKORDI
Lepe Melodije!
St. M571—Na Marijanca, polka
Kje so moje rofice
Marska pega—polka
Duquesne University
tamburica orkester

St. M575—Terezinka polka
Na planincah—valček
Jerry Koprivšek in orkester
Za toz. cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSHALL, Inc., 463 W. 42nd St., New York

RAZGLEDNIK

Piše Anna P. Krasna

"FANTJE SKOZ VAS GREDO"

Ob tistem času, ko dozori pri nas ječmen, dozore tudi hrške ječmenovke in navadno brode tako dobro, da se šibijo veje pod bogato letino. Razumljivo je torej, da ni nihče, ki ima kod v ogradah kako hrško ječmenovko, skop z lepo rume- in sladkim sadežem tega rodovitnega hrškega drevesa.

In posebno se ne, če pridejo gor po vsakem klanec vojaki, ki so žejni in lačni ter napol mrtvi od dolgega marširanja. Ob takih prilikah so bili naši ljudje, ki so živeli v bližnjem vojnem zaledju, zelo radodarni in bi delili z vojski vse, kar bi mogli.

In to je bilo tudi lahko razumljivo, zakaj dočim so bili smatrani vojaki v krajih daleč za fronte za nekakšno nepotrebno nadlogo, smo pa pri nas lahko videli na lastne oči, kako so odhajali tjadol v tisti pekel, ki se ga je videlo in slišalo iz dneva v dan in kateri je gošal fante in može, kakor zmaj sedmerimi žreli. In zato smo vedeli, da je marsikateremu fantu in možu storjena poslednja dobrota, ako prejme iz do- bre roke kozarec sveže studenčnice ali pest sadja, ko je na poti v žrelo, iz katerega za mnoge ne more biti igrnive ...

Tudi v zgodnjem popoldnevu juljskega dne v letu 1917 je bila na poti v zmajevo žrelo zopet nova, dolga vrsta fantov in moži in ugledali smo jih šele, ko so bili prvi oddelki že na klanec naše vasi, zadnje stojnje pa so se previdno pomikale po z drevjem in visokim grmovjem zasenčenih potih tam blizu sosednje občine. Italijanski letalci so namreč krožili pod simjim nebotom ter oprazali, če se morda ne pomikajo kod čete, katere so pač vedeli, da Avstrijeji spravljaljo skupaj za pričetek ofenzive.

Med vojski, ki so zavili gor po našem vsakem klanec, so bili Dalmatinci, Hrvati, Čehi, Korošci, ki so znali samo nemško in še ragni drugi "Avstrije- ci". Vsi so bili izmučeni in zaprašeni in gosto zasenečen klanec je bil kakor pririneje za odpoitek in oddih. Poveljnik je torej odredil pol ure počitka, a vsak moč je moral ostati na svojem mestu, le posamezniki so smeli iti v hiše po pitno vodo.

Tudi na naše dvorišče je zavil visok Dalmatince in vprašal, če imamo kaj sveže vode ali kakšno sadje za vojake. Mati je bila radodarna ženska in je fantu naložila v žepo ječmenovk, ki smo jih bili baš ta dan obrali. Potem je vzela poln jerbas tega zlatorumenega sadja in šla z njim na klanec ter razdelila hrške med vojake.

Poveljnik je sam nastavlil roko in prigriznil, da se je prepričal, če je sadje dovolj zrelo. Vojaki so govorili, se zabvaljevali in grizli drobne sladke hrške — z velikim užikom in ko je bil spraznjen meterin jerbas, je prišla soseda in je prinesla še en jerbas ječmenovk. Temu jerbasu je kmalu sledil tretji in četrti, zakaj v ogradah blizu klanca je raslo mnogo hrških ječmenovk in sosede so vse radevolje odstopile vsaka po en jerbas hršk počivajočim vojskoma, ki so si hrške kar vrstoma podajali od enega konca do drugega, dokler ni imel vsak svojega deleža, kakor pri menaži.

Veselih obrazov so marširali fantje-vojaki po odmoru skozi vas in mi smo gledali za njimi, uglašajoč, če bomo še kdaj videli katerega izmed njih. Tako smo bili navajeni na te dolge vrste, ki so se pomikale vedno v isto smer in se vračale raztrgane in zrečene v včasih pa se sploh niso vrnila ... to je bilo navadno v času ofenzivne Kdoze, če ne bo baš ta bataljon zapisan smrti! Realnost fronte je bila tako blizu, čem bi nas ne prevevale take misli!

Ko se je pričela ofenziva so se pričele v zaledju širiti tajne novice o tem, kar je bilo na fronti. O uničenih in zajetih bataljonih, o tisočih, ki jih je ubiljo kamenje v goratih predelih fronte. V zasline bolnišnice so vozili noč in dan ranjenice. Okoli postelj laže ranjeniki smo smeje dekleta in ženske prodajati sadje, ako so to dovolili vojski zdravniki. In sadja je bilo tisto leto veliko — kakor so bogato obrodile ječmenovke, tako je obrodilo tudi drugo sadje. In vsakokrat, ko sem se vrnila iz trga s praznim jerbasom, me je mati vprašala, če sem morda videla katerega od fantov, ki so šli skozi našo vas, ko so zorile ječmenovke.

Nisem videla nobenega in mati je zaključila, da si najbrž nisem dobro zapomnila njih obrazov ali pa so bili poslani morda dol na Doberdob.

Morda ... mati ni nikoli izvedela, kakor ni zvedela, da je bil na Doberdodu zajet njen lasten sin.

Jaz pa sem zvedela v letu 1919, ko je prišel k nam na obisk ženin moje sorodnice, kako je bilo s tistimi fanti, ki so bili šli skozi našo vas, ko so zorele ječmenovke, zakaj ta ženin moje sorodnice je bil tisti Dalmatince, kateremu je mati naložila žepo z zlato-rumenim sadežem. Zavzel se je, ko je videl, da ni več matere v hiši. Natančno si je bil zapomnil njen obraz, je dejal, in krlež, kjer je stala naša hiša in nemalo je bil presenečen, ko ga je njegova nevesta povedla s postaje v vas, kjer je kratke pol ure gostoval njegov bataljon, ko je bil na poti v zmajsko žrelo, iz katerega so se rešili le redki srečniki, med katerimi je bil, bogve po kakem naključju tudi on, ki je bil čez šest čevljev visok in zato naravnost pripraven za tarčo sovražniku.

SPISANA V ANGLEŠČINI

VRTNARSTVO ... SADIJERJSTVO ... POLJEDELSTVO

The Garden Encyclopedia

Cena knjige: **\$3.50**

750 Slik

Popolni voditelj za vaš vojni vrt.

Združeni narodi potrebujejo ves odvisni živež, ki ga je mogoče pridelati v Ameriki ... Vsak lahko nekoliko pomaga, ako mu je mogoče letos obdelati **VICTORY VRT** Pripravite se za to delo že sedaj!

Tukaj je v eni sami knjigi vse, kar vam je treba vedeti o TEM-KAR ŽELITE PRIDELATI! 16,000 slikov vam podrobno pokaže vse o vrtnarstvu, o saditvi in skrbnosti, o gojenju in oskrbi vrtov. Najnovejša pa je VRTNARSTVO BREZ ZEMLJE; nova metoda za ustvarjanje škodljivcev, gojenje divjih rastlin, nove sestavine cvetlične — Abecedno kazalo vam pove kako, kar klike. Priročne za vsako posebej v Združenih državah, za vsako zemljo in vsako sezono.

Te knjige jo uredili E. L. D. SEYMOUR, E. S. A., poznana očeta v vrtnarstvu, ki ga cenijo vrtnarji iz vseh delov.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York, N. Y.

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo **\$2.00**

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kakšna jed posebno v navadi Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.

Naročite pri **KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO**
216 West 18th Street New York, N. Y.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —

UNITED STATES oziroma **CANADIAN POSTAL MONEY ORDER**, ako je vam le priročno

Vesti iz slovenskih naselbin

Dopolni članek... Dopolni članek... Dopolni članek...

Dopolni članek... Dopolni članek... Dopolni članek...

SAKSER, DERČAR, BENEDIK, TERČEK

JOZE ZELENC.

Gornja imena oseb so bila pri razvoju lista "Glas Naroda" kakor štirje močni hrastovi stebri pri trdno stoječi donaciji starokrajanskega posestva...

Moj pokojni brat Frank mi je včasih pripovedoval, kako so vrtili kolo ob tiskarskem stroju, ki je bil urejen na ročni pogon...

Kot zastopnik parohodnih družb, je bilo po tvrdki Sakser poslatih tisočev prevoznih kart.

Ko je prišla depresija in bančni polom, je pok. Sakser žrtvoval vse svoje privatno imetje, da smo vlagatelji prejeli v obrok svojih vlog...

44-LETNO PREISKUŠNJO

IMA

AMERIŠKA BRATSKA ZVEZA

:: AMERICAN FRATERNAL UNION ::

ELY, MINNESOTA

KI IMA

25,000 ČLANOV IN TRI MILJONE

DOLARJEV PREMOŽENJA

Organizacija je zanesljiva, nepristranska in zelo priporočljiva zavarovalnica. Zavarujte sebe in svoje otroke pri Ameriški Bratski Zvezi...

Ako je društvo A.B.Z. v vaši naselbini, vprašajte krajevnega tajnika za pojasnila, če ne, pišite na glavni urad, Ely, Minnesota.

ter je dosegel lep častniški čin Captain.

Ko se je zrušil stebler Janeza Derčarja, je bilo treba na njegovo mesto nove opore.

Kdo izmed Newyorčanov se ne spominja šegavega in humornega Janeza Derčarja? Karkoli je povedal, je bilo povezano z dvotipom v njegovem pristnem ribniškem narečju.

Cigareta mu je bila zvesta tolažnica ter sem ga le redkokrat videl brez iste. Ako je prišel v obisk k družini mojega pokojnega brata in ni bilo nikogar doma, je položil ogorek cigarete na gotovo mesto...

Vzgojil je lepo družino šest otrok. Tri sinove in tri hčere, ter z Mrs. Derčar vred še vsi živijo. Katere od sinov najbrže tudi v armadi Strica Sama.

Nekega dne pred leti, ko je zopet opravljal svoje delo pri knjigah, ga je menda nekaj slabelo. Prižgem si cigareto, si je mislil, pa bo dobro. Potegnil je nekaj dimov, a dim ni imel one slasti kot ponavadi.

Na vrsti je bil četrti stebler, kateri je med tem pri podjetju takorekoč tri svogale podpiral. Toda tudi istega je že več let, mnogi čitatelji njegove kolone niso bili nikoli na jasnem...

Se danes drže podjetje "Glas Naroda" nove opore, katere ga bodo, vsaj tako upamo in želimo, vzdržale še dolgo let...

Nekega dne pred leti, ko je zopet opravljal svoje delo pri knjigah, ga je menda nekaj slabelo. Prižgem si cigareto, si je mislil, pa bo dobro. Potegnil je nekaj dimov, a dim ni imel one slasti kot ponavadi.

S pokojnim Terčkom sva se spoznala leta 1920 ter si bila od takrat vedno dobra in odkritosrčna prijatelja, ter sva v letih mojega bivanja v Greenwich Conn. prišla večkrat skupaj v kaki družbi v New Yorku.

Nekoč sem bil navzoč pri neki svatbi v cerkveni dvorani na 65th. Precej zakasnelo je prišel tja tudi povabljeni Terček, ali "Zgaga", ko so ga večinoma nazivali ter mu prinesle domovska rojčinja precejšnjo porcijo pečene kokoši in drugih dobrot...

va se mi, da bo tale zadaja. In res: one cigarete, kot so povedali, že ni cele pokadil, ko se je zgrudil in v nekaj minutah umrl.

Njegova žena ga je doma pričakovala z večerjo na mizi, ter si lahko predstavljamo njeno prestrašenje, ko se je na domi zglasil policist in rodbino obvestil nenadne smrti pokojnega.

Tretji stebler je omagal v osebi dolgoletnega sotrudnika L. Benedika po domače Joštarijev, iz visokega holma nad Kranjem.

Od njega ne vem podatkov kot to, da je pri podjetju "G. N." napravil med vsemi najdaljšo dobo službenih let, ter bil pri istem nameščen kot blagajnik. Gimnazijske študije je izdelal v domovini ter je bil kot drugi uslužbeni tudi on markantna oseba.

Njegovo mesto v uradu je bilo ob stari zatemnili pisalni mizi. Kadar sem prišel do njegovega, je snel široko obrobljena očala odprli mizni predal, v istem pa je bila vedno dobro založena šatulja finega lepo rumenega hercegovskega tobaka za cigarete...

Ko smo bili leta 1938 v domovini, je prejel naš prijatelj Joze Rems v Ljubljani brzozavno poročilo, da je Ludvik Benedik nagloma umrl. Rems je to meni takoj sporočil. V "Glasu Naroda" pa sem kasneje čital, da je Benedik prišlo v pisarni slabo, ter je dan kasneje na svojem domu umrl.

Na vrsti je bil četrti stebler, kateri je med tem pri podjetju takorekoč tri svogale podpiral. Toda tudi istega je že več let, mnogi čitatelji njegove kolone niso bili nikoli na jasnem...

Pričetek pomladi mu je pa vsako leto oznanil Joze Rems, ki je prišel v urad z lepim belim "lajbcem". Tudi ni nikoli pozabil 19. marca voščiti za god vsem Jožetom, Pepetom, Sepelom, Pepcam, Jožicam, Zefkam in slinim s imeni tega svetnika.

Nadaljevanje prihodnjč.)

INVESTIRAJTE V AMERIKO

KUPUJTE UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS IN STAMPS

za Jožeta Remsa in njegovo soprog, ko sta se odpravljala v domovino za stalno. Spominjam se, da je sedel prav v bližini Remsa tudi pokojni Ivan Mladinc.

Mnogi čitatelji njegove kolone niso bili nikoli na jasnem, ker ženske lastnosti, katere je v koloni opisoval, so mu bile do podrobnosti znane. Posebno veselje je imel v pomladnih mesecih do zaljubljenih Marjanec, za katero je sestavljal in vlival v kolono zaljubljen pisma njene goreče ljubezni.

Priletek pomladi mu je pa vsako leto oznanil Joze Rems, ki je prišel v urad z lepim belim "lajbcem". Tudi ni nikoli pozabil 19. marca voščiti za god vsem Jožetom, Pepetom, Sepelom, Pepcam, Jožicam, Zefkam in slinim s imeni tega svetnika.

Nadaljevanje prihodnjč.)

PRIPREDITEV SLOVENSKE ŠOLE S. N. D.

Bratje in sestre slovenskega rodu, nahajamo se v izredno kritični dobi, ko se na mnogih pozoriščih bije srdit boj za mnogo demokracije nad krutim nacizmom in fašizmom...

V razrede slovenske šole SND prihaja še prilično zadovoljivo število učencev, ampak z ozirom na veliko število v Clevelandu bivajočih Slovencev, je število učencev mnogo prenizko.

V nedeljo 23. maja popoldne ob 3.30 priredi slovenska šola SND svoj običajni spomladni varijetni program. Zvečer bo ples, pri katerem igra John Pecon's orkester.

Moški zbori: OSKAR DEV: Barča: Oj, moj šolci je Slov; Kam mi fantja, drev v vas pojdemo...

Knjigarna Slovenic Publishing Co. 216 West 18th Street, New York N.Y.

IRIDESEET LET NAROČNIK. Ne zamerite, ker vam nisem naročnine o pravem času poslal. Pa ker mi že čez 30 let pošiljate "Glas Naroda" sem mislil, da ste se že privadili...

DR. ANTE PAVELIČ PRI HITLERJU. Nemška transoceanska časniškarska agencija je včeraj naznanila, da se je v svojem glavnem stanu Adolf Hitler posvetoval s hrvatskim poglavnikom dr. Ante Pavelićem.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 216 WEST 18th STREET, NEW YORK CITY

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE.

- SLOVENSKE PESMI: Zbirka 9 narodnih pesmi izdala Glasbena Matica v Clevelandu. Cena — \$1.50. Emil Adamič—16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor...

Moški zbori

- OSKAR DEV: Barča: Oj, moj šolci je Slov; Kam mi fantja, drev v vas pojdemo. EMIL ADAMIČ: Modra devojka (belokranjska)...

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street, New York N.Y.

IRIDESEET LET NAROČNIK. Ne zamerite, ker vam nisem naročnine o pravem času poslal. Pa ker mi že čez 30 let pošiljate "Glas Naroda" sem mislil, da ste se že privadili...

DR. ANTE PAVELIČ PRI HITLERJU

Nemška transoceanska časniškarska agencija je včeraj naznanila, da se je v svojem glavnem stanu Adolf Hitler posvetoval s hrvatskim poglavnikom dr. Ante Pavelićem.

FERDO JUVANEC

- Zjstraj... Slovenka... PETER JEREB: Pelela roža; VABI LJJI MIK: Podokolna... ZORKO PRELOVČO: Le enkrat še... Slava delu... HR. VOLARIČ: Hožmarje; JOS. FAVČIČ: Potrkan glas... IZ STARE ZALOGE pa imamo še naslednje pesmi, katerim smo znižali cene: Ameriška slovenska lira, (Helmar) 30...

NA GORENJSKEM JE

FLETNO, podpouri slovenskih narodnih pesmi za tamburice, zložil Murko Bajuk...

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street, New York N.Y.

IRIDESEET LET NAROČNIK. Ne zamerite, ker vam nisem naročnine o pravem času poslal. Pa ker mi že čez 30 let pošiljate "Glas Naroda" sem mislil, da ste se že privadili...

Slovenske polke na radio WBXX v soboto zvečer

To soboto zvečer, (1. maja) ob 10.45 do 11. ure bodo na radio postaji WBXX v New Yorku proizvajala posebne slovenske pesne rekorde, polke, ki jih je izdelal Sonart Record kompanija...

Z BOKAMI IZKOPALI ZASUTEGA TOVARILA

V nekem premogovniku v Lankashire na Anglijskem, so je zgodila pretresljiva nesreča. Strop v nekem rovu se je sesul in pokopal nekega rudarja. Njegovi tovariši so ga poskušali izkopsati z golimi rokami. To jim je uspelo, na žalost pa so morali ugotoviti, da se je nesrečnik med tem zadušil.

THE NEW ENCYCLOPEDIA of MACHINE SHOP PRACTICE. Special manual professor on Stevens Institute of Technology and angličščini George W. Barnwell. SPISANA V ANGLEŠKEM JEZIKU. Cena \$1.98. SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 216 WEST 18th STREET, NEW YORK CITY

